

VykortsNytt

Nr 1/2010

Eskilstuna Vykortsförenings medlemsblad - 2010-03-19

Rapporter från diverse medlemsaktiviteter våren 2010

• Årsmötesförhandlingar

Lördagen den 30 januari 2010 hölls Eskilstuna Vykortsförenings 7:e årsmöte rum. 20 medlemmar anslöt till mötet som hölls i Eskilstuna Fotoklubbs lokal på Intagsgatan.

Våren program

Föreslaget program för våren 2010 fastställdes. Det presenteras längre fram i medlemsbladet.

Efter årsmötesförhandlingarna intogs kaffe och tårta. Därefter var det dags för medlemmarna att byta

vykort. Gunnar Andersson hade tagit med många av sina vykort, det hade även andra medlemmar gjort. Så byteshandeln vidtog där årsmötet avslutades.

Därefter tackade ordföranden för dagens möte och påminde om Vykortsmässan som går av stapeln den 27 februari i Seniorcentrum.

Styrelse 2010

Ordförande

Lennart Pettersson (ytterligare 1 år)

Sekreterare

Yvonne Karlsson (2 år – nyval)

Kassör

Anitha Pettersson (1 år – fyllnadsval)

Ledamot

Folke Johansson (2 år - omval)

Suppleant

Anders Johansson (1 år – nyval)

Revisorer

Bengt Nilsson (1 år - omval)

Annethe Norberg Andersson (1 år – nyval)

Valberedning

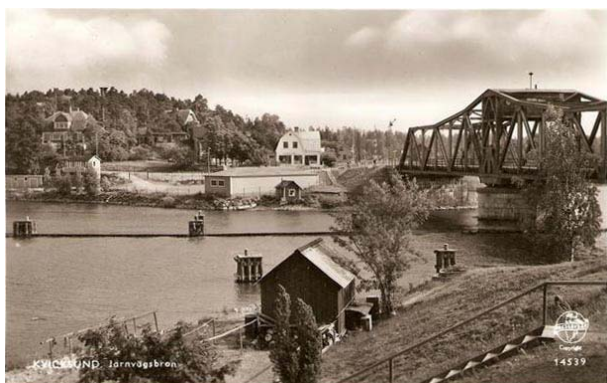
Frasse Szabo (1 år – omval)

• Vykortsmässan 2010

Snö, is och blåst till trots genomförde Eskilstuna Vykortsförening lördagen den 27 februari 2010 sin 6:e vykortsmässa. Även detta år hölls mässan i Seniorcentrum.

Utställare från Mellansverige

16 utställare från Mellansverige hade från tidig morgonstund börjat ställa upp sina lådor fyllda med vykort. Klockan 10.00 öppnades dörarna och en jämn ström av besökare passade på att göra fynd bland de drygt 80 000 korten som fanns på plats.

Vy från Kvikksund 1957

Besök från Finland

Att Internet är ett alldeles utmärkt sätt att göra reklam för diverse aktiviteter gjorde sig påmind då ett

mail från Finlands största vykortsförening, Apollo, kom.

Jernvägsparken tidigt 1900-tal.

De arrangerade en bussresa till Eskilstuna för att göra fynd bland de lådor som fanns uppställda.

Eskilstuna kommun ställde iordning ett informationsmaterial som delades ut till de finska vykortssamlarna.

Pelkonen guidade

Efter att mässan avslutats tog Antti Pelkonen, medlem i Eskilstuna Vykortsförening, med sig besökarna från Finland till Eskilstuna Stadsmuseum som bl.a. visar hur de finska invandrarna kom till Sverige och hur utvecklingen i Eskilstuna har skett.

Finsk vykortsmässa

Vykortsföreningen Apollo passade på att inbjuda både säljare, utställare och köpare till deras vykortsmässa i Helsingfors den 10-11 april 2010.

Broderade vykort

På mässan efterfrågades inte bara typografiska vyer. Samlandet har ju som bekant inte någon fast ram utan här efterfrågades allt från järnvägsstations-, industri-, idrotts- till apotekskort. Någon letade också efter broderade vykort.

Antal besökare

När mässlokalen stängdes kl 15.00 hade över 350 personer besökt mässan.

Nästa Vykortsmässa

Eskilstuna Vykortsförenings Vykortsmässa 2011 kommer att äga rum lördagen den 26 februari 2011. Tid och plats återkommer vi till. Men ett hett tips är att det blir som föregående år.

• Bildvisning på många ställen under vintern

Att vår ordförande är ute och sprider kunskap om Eskilstuna med omnejd genom vykortens motiv, det vet vi. Det börjar bli en vana att se hans namn nämnas i artiklarna under FöreningsNytt i tidningarna. För många av de äldre är det en rolig och avkopplande stund att få återuppleva miljöer som man kanske själv upplevt.

I december tog Lennart med sig Erik Wieveg till Lagersbergsgården för att hänga upp delar av den utställning som de byggt upp under 2009.

Det blev mycket prat och diskussioner om de vyer som visades på utställningsskärmarna.

Vi tackar Lennart och Erik för sitt ihärdiga släpande av skärmar och därtill hörande utrustning.

Andra föreningar, organisationer och boenden som fått besök av Lennart under januari och februari är bl.a. PRO Söder, Gamla IFK:are, FFV-seniorer, Odd Fellow Seniorklubb, Gubb-kören, Nyfors äldreboende, Frälsningsarméns vänner och Föreningen för änkor och änkemän i Eskilstuna.

Öbergs Kontorsfabrik låg på Gymnastikgatan. Kortet är postgånget 1916.

SPF medlemstidning

SPF medlemstidning har skrivit en artikel om Lennart där han berättar om vykortens historia och om samlandets fram- och baksidor. För det är ju så att vykortet har två sidor!

Många är de som från början samlat frimärken, men när man vänt på vykorten fått ett annat intresse.

Centrallasarettet 1962.

För den som har internet finns här en länk som leder till artikeln: <http://www.spfpension.se/default.asp?nodeid=8040&documentid=8241> eller www.spfpension.se - gå vidare till "Distrikt & föreningar", klicka på SPF Sörmlandsdistriktet. Därefter klickar du på Föreningar i menyn på vänster sida. Vid distriktets föreningar klickar på Eskilstuna. Nu har du kommit till SPF Eskilstuna. Mitt på sidan finns en länk där du kan läsa det senaste numret.

Artikel i Nordisk Filateli

I decembernumret av Nordisk Filateli skrift finns den första av en artikelserie om *Farliga Vykort* av Sven Olof Forselius. Här har Lennart Pettersson sammanfattat artikeln:

Ni som liksom jag kommit upp i övre pubertetsåldern, och var med på 30- och 40-talet, minns säkert affischerna med både olycksbådande utformning och stora rubriker. "Spionen lägger pussel" och "En svensk tiger". Det var i

anslutning till utbrottet av andra världskriget då vi uppmanades att tänka oss för och inte lämna ut några hemligheter som den lede "fi:s" spioner kunde ha nytta av. Det man i första hand tänker på i sammanhanget är naturligtvis militära hemligheter som inte får komma i orätta händer, men det kan också vara obetänksamma yttringar om ganska alldagliga ting, som tillsammans med liknande uppgifter, kunde pusslas ihop och ge spionen uppgifter som kunde vara av värde för främmande makt.

Men tillbaka till de farliga vykort. Med tanke på alla de vykort som figurerar så är det klart att vissa kan vara avslöjande, och därför fanns det något den här tiden som hette "den svenska postcensuren". Vad detta var för någonting och vad den sysslade med har jag inte riktigt klart för mig. Vi skall den här gången prata lite om vykort med kufiska tilläggsstämplar. Stämplarna som

tillkom under de första krigsåren för vykort från Sverige.

Vad som kan konstateras är att det fanns en stämpel i röd färg som bekräftade: "Får befordras. Postverket". Den anbragtes på vykort och helsaker som ansågs ofarliga ur säkerhetssynpunkt. Om det däremot gällde ett vykort som exempelvis föreställde en utsikt från något berg eller hög byggnad, och i allra högsta grad flygfoton med en vy av fält som kunde användas till luftland-sättningar eller liknande, då blev det en annan stämpel: "Får **ICKE befordras**".

Det här tycker man är ganska självklart men det intressanta är att Postverket hade ingen censurrätt enligt de så kallade tvångsmedelslagarna av åren 1939 och 1940,

som skulle medgivit att expedition av post-, telegraf-, järnvägs- och annan försändelse, kunde inställas eller fördröjas eller att försändelsen kunde öppnas, granskas och censureras. Det var bara polisen som hade dessa befogenheter.

Nu återstår de intressanta frågorna. Vem kollade alla vykort? Vart tog alla vykort vägen som inte skickades? De som fick skickas och hade rätt röd stämpel skickades.

Men det intressanta här är att den stämpeln inte tillverkats av Postverket! Vem tillverkade den och vem satte dit stämpeln efter att ha godkänt vykortet som ofarligt? Hade postmästarna på respektive postkontor rätt att själva bedöma och censurera försändelser? Fanns det en speciell instans dit alla vykort först skulle skickas för bedömning och godkännande? Eller hur gick bedömningen till? Vad man vet och fått belägg för är att vykort tagna från luften skulle inställas. Tre veckor senare kom ett tillägg som

kompletterade förordningen, och innebar att detta gällde även bilder tagna från kyrktorn eller höga byggnader, samt givetvis från höga berg. Dessa försändelser skulle sändas till Generalpost-styrelsen avdelning U. Det är inte känt hur man förfor med kort som inte fick den befordras. Den röda stämpeln togs förmodligen ur bruk när nya direktiv senare utfärdades av Kungl. Maj:t. Från den 1 september 1940 kom det nämligen nya föreskrifter. Nu upphävdes beslutet så nu gällde förbudet enbart postbefordran till utlandet.

Redigerad av Lennart Pettersson
Ursprunglig artikel av Sven-Olof Forselius
(Artikel ur Nordisk Filateli)

Torshälla

Frimärksklubb

Torshälla Frimärksklubb träffas varannan söndag mellan kl 09.30-ca 11.30. Platsen är Holmens gamla skola i Torshälla.

Våren 2010 sammanträffanden är följande:

- 10 och 24 januari
- 7 och 21 februari (årsmöte)
- 7 och 21 mars
- 11 och 25 april samt
- 9 maj

Torshälla Frimärksklubb hälsar alla, både gamla och nya medlemmar, välkomna till medlemsmötena! Du kan läsa mer på www.torshallafrimarksklubb.se

Brandstationen 1920-tal.

Carelligatan tidigt 1900-tal.

Program våren 2010

- **Lördag 27 mars, kl 11-13**

Mars månadsmöte i Eskilstuna Fotoklubbs lokal på Intagsgatan 9.

Program: Lena Månson berättar om Hällby Tegelbruk och var deras produkter hamnade.

- **Lördag 10 april, kl 10-15**

Antik & Samlarmässa i S:t Ilianshallen i Enköping. Avresa i bil från

Ekängens parkering kl 09.00. Pris: 50 kr/person. Anhöriga får medfölja.

Entré i Enköping: 20 kr/person.

Anmälan senast 8 april till Lennart Pettersson (016-12 46 04).

- **Lördag 17 april, kl 10-15**

Mälardalsträffen. Vykorts/frimärksmässa i Brunnsta, Eskilstuna.

Entré: 30 kr/person. Ingen organiserad samåkning.

- **Lördag 17 april, kl 10-15**

Lindens loppis i Sméhallen

(Äger även rum lördagen den 24 april, i mindre omfattning.)

- **Lördag 24 april, kl 11-13**

April månadsmöte i Eskilstuna Fotoklubbs lokal på Intagsgatan 9.

- **Söndag 16 maj, kl 14-16**

Våravslutning med guidad stadsvandring i Tunafors. Samling vid parkeringen Rosenhällsgatan 5.

Guide: Frasse Szabo. Anhöriga får medfölja.

Vandringen avslutas med picnic- som föreningen fixar, med en fin utsikt över Eskilstuna.

Föranmälan senast 10 maj till Lennart Pettersson (016-12 46 04).

Månadens vykort

AUGUSTI 2006

Vykort - Nybron och Klosters Kyrka – postgånget 1944.

Här ser vi den gamla bron som gick rakt mot kyrkan. 1928 startade en andra ombyggnation av den gamla träbron som hade funnits på samma ställe sedan 1866. 1931 stod den öppningsbara klaffbron klar.

Båttrafiken fanns kvar på ån fram till att man startade byggnationen av den nya bron - 1966. I slutet av 1967 påbörjade man riva denna.

Nybron och Klosters Kyrka år 2006.
Foto: Kjell Karlsson

Fotot ovan är taget i april 2006 – i "exakt" samma vinkel som fotografen har stått på i början av 40-talet. Byggnationen av den nya fyrfiliga bron - två i vardera riktningen - startade 1966 och pågick fram till september 1968. Den nya bron invigdes den 24 maj 1967 då den ena körbanan öppnades för trafik.

Under 2000-talet har Västergatan förändrats till att återgå till tvåfilig paradgata. Man har byggt ett antal cirkulationsplatser med diverse utsmyckningar.

SEPTEMBER 2006

Drottninggatan med Centralstationen i slutet (eller början) av gatan tidigt 1900-tal.

Här ser vi Drottninggatan upp mot Centralstationen, vykortet är postgånget 1910.

Gammal bebyggelse på båda sidor av gatan. Lagg märke till den stenbelagda vägbeläggningen. Den asfalterades så småningom.

Drottninggatan med Centralstationen i slutet (eller början) av gatan 2006. Foto: Yvonne Karlsson

Av den gamla bebyggelsen finns inget kvar. Idag ligger Försäkringskassan till vänster och Mälardalens högskola har lokaler i huset som ligger till höger i bild. Bakom träden, på höger sida, finns idag ett bostadshus. Huset närmast Centralen, också på höger sida, finns kvar. Likaså fanns huset som idag inrymmer City Hotell på vykortet ovan. Gatan är återigen stenbelagd. Fotot är taget 2006.

Har du något Vykortsföreningen behöver?

Den som har något, litet som stort, och som kan avvara detta, gör föreningen en stor tjänst genom att skänka detta.

Ta med detta till någon träff under våren/hösten och lämna till någon i styrelsen. Du kan också ta kontakt med ordföranden Lennart Pettersson, tel 016-124604 så hämtar han.

Tack på förhand !!

Påskkortets historia

Traditionen att skicka påskkort började runt förra sekelskiftet, samtidigt som vykort och julkort var mycket populära.

Påskharen var ett återkommande motiv på de äldsta påskkorten vilka ofta var tryckta i Tyskland. När påskkort så småningom började tillverkas i Sverige, försvann snart påskharen som motiv.

Trots att påsken är en kristen högtid har de religiösa motiven fått träda tillbaka för mera profana bilder. Påskens främsta symboler, äggen, kycklingen, hönan och tuppen förekommer flitigt som motiv på påskkort.

Ur folktron kommer häxan eller påskkärringen på sin färd mot skärtorsdagens stora fest på Blåkulla.

Påskriset hör ihop med traditionen om långfredagsriset. Den först uppstigne på morgonen skulle slå övriga i familjen med

riset, för att påminna om Kristi lidande.

Tradition av annat slag i påsken

I påskveckan var det allmän tävlan om vem som skulle komma upp tidigast på morgonen, eftersom den som kom upp SIST fick bära dagens till ära öknamn, t ex "Palmoxen, Sulsten, Mångås, Kråkan, Fetlunsen, Askfisen, Dymmelkotten, Skärkusen, Trollkärningen, Långlaten, Sketstaken, Påskloska, Andagskrickan, Annandagsknös, Tredjdag tok, Fjärdedagskettfjälning" och "Amen på alla lortarna".

Var man däremot uppe FÖRST på påskdagsmorgonen blev man kallad "Vita duvan".

Redaktion:

Lennart Pettersson (Ansv. utg.)
Yvonne Karlsson (Red.)

Telefon:

Y Karlsson: 016-51 75 95 (bost),
0739-403 447 (mobil)
L Pettersson: 016-12 46 04

Adress till VykortsNytt:

Eskilstuna Vykortsförening
c/o Y Karlsson
Lindgärdesvägen 15, 633 47 Eskilstuna

Epost :

Y Karlsson : webmaster@etunavykort.se
L Pettersson : ordforande@etunavykort.se

NÄSTA NUMMER

Kommer i slutet av juni 2010!

Vill du ha med text ber vi dej sända denna till redaktören senast 1 juni.

Eskilstuna Vykortsförening

önskar

alla sina medlemmar och läsare

Glad och Rolig Påsk

